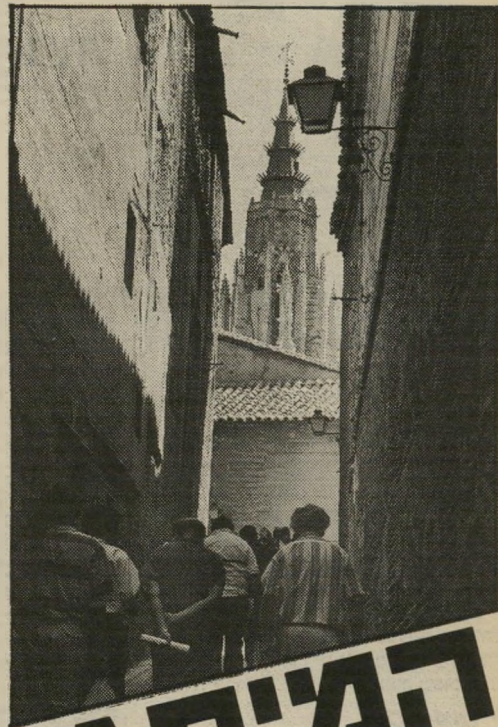

אולי בכל זמן הספרדים הם שיהיו הגשר לשלום. ענת סרגוסטי

לעיתים נרמה היה שהכל עוסקים בתחרות. מי סבל יותר? כמעט כל אחד מהנואמים — יהודי-ידי רחי כפלסטיני — הכניס בנאומו פרק אישי, ובו סיפר על תלאותיו האישיות, על תל- אות מישפחתו, על הסבל האישי שעבר. מי שאולי היטיב לתאר זאת מכולם, ותיבל את דבריו בהרבה הומור וציניות, היה הר"ר גבריאל בן-שימחון, מחזאי (מלך מרוקאי) ומרצה באוניברסיטת תל-אביב. הוא שיעשע את המשתתפים בספורים על סבתו במרוקו, על מישפחתו שחיה שם, על ההבדל המשמעותי בין חייו שם לחייו בארץ.

חיפה, גם הוא ישראלי לשעבר. שניהם, אגב, מדברים עברית רהוטה ומשובחת. כמו בכל מיפגש שבו לוקחים ישראליים חלק, גם ממיפגש זה לא נחסכו הוויכוחים הפנימיים — קולניים יותר או פחות. המארגנים טרחו ודאגו שהישראליים שבאו לכינוס לא יצטרכו לעבור על החוק. הם אירגנו לנו לכל הישראליים חדרים בקומה הראשונה של המלון, בעוד המישפחת הפלסטינית של אש"ף שהתה בקומה הרביעית. עם תחילת הכינוס פנו אנשיהביטחון של אש"ף למארגנים וביקשו פרטים על המלון. אחרי שקיבלו הסבר מפורט על מיספרי הקר

יד כה הזדעזעה דעת-הקהל בארץ לא מעט בגלל „עריקתם“ של מנהיגים יהודיים אמריקאיים לכיוון תמיכה באש"ף. עוד לא נרגענו מהם, והנה מתחיל הסחף גם בקרב היהודים המיזרחיים. סרג' ברדוגו הוא ראש הקהילה היהודית המרוקאית. הוא איש-עסקים מצי- ליח ואישיות ידועה גם במיסדרונות השילטון הישראלי. בניגוד לכל הישראליים המיזרחיים שנאמו בכינוס בטולדו, ושדיברו רבות על הקיפוח והאפליה שלהם זכו בהגיעם לישראל, אין ברדוגו לוקה ברגשות. בכינוס הוא היה חלק מקבוצה שלמה של יהודים מיזרחיים החיים מחוץ לישר- אף, חלקם בארצות ערביות. בין השאר היו בקבוצה זו הכלכלן סרז'

התחושה היתה שהמיפגש ירשם בספרייהיסטוריה

המיפגש

מאת והתפרדה. סאלו בתמיהה: „ומי שומר על הישראליים?“ המארגנים ענו שהישראליים אי- נם מצויידיים כאנשי-ביטחון, וכי אנשי הביטחון הספרדיים ידאגו גם להם. אז השיבו אנשי-הביטחון הפלסטינים: „טוב, אז אנחנו נשמור גם על הישראליים, אבל תרגיעו אותם, שלא יבהלו אם יראו שאנשים שלנו עוקבים אחריהם.“ גם באולס-הריונים היתה הפרדה מוחלטת בין המשתתפים הישראליים לבין המשתתפים הפלסטינים. בחדר-האוכל הקפידו הישראליים שלא לקיים את המגעים האסורים. שם, בחדר-האוכל, בלט בעיקר שולחנם של שני הרבנים הישראליים — הרב משה סוויה והרב מרדכי מלכה — משום שהם, כדי לשמור על הכשרות, הקפידו לאכול בכלי-אוכל חד פעמיים. התחושה שמיפגש-טולדו עשוי, אולי, לי- הירשם בסיפרייהיסטוריה — כראשיתו של מיפגה בדעת-הקהל הישראלית — היתה רווה תת. היו שדיברו על כך בבדיחות-הדעת והת- כונו ברצינות, והיו שדיברו על כך ברצינות גמורה, בלי שמץ של הומור או אירוניה עצמית. מה שהשאיר אצל כל המשתתפים טעם רע במיוחד היתה הודעתו של הראשון לציון, הרב הראשי, כי ישלול משני הרבנים שהשתתפו בכינוס — הרב סוויה והרב מלכה — את תעודות-הרבנות שלהם.

סרג' ברדוגו, ראש קהילת יהודי מרוקו. היה השבוע במיפגש טולדו. הוא אומר:

„אנחנו המרוקאים נקרב את השלום“

איידה, סגני-נשיא הליגה התוניסית לזכויות האדם; עמאל אלקלעי, חוקר ומתרגם מארצות-הברית; אלי ביידה, כלכלן שנועד בסוריה, גדל בלבנון וחי בצרפת; נעים קטן, סופר, יו"ר האקדמיה המלכותית למדעים של קנדה, יוצא עיראק; סימון לוי, פרופסור לספרות ספרדית באוניברסיטת רבאט; הזמרת סמו; אברהם יודוביץ', מיזרחן וראש- החוג למדעי המיזרח-התיכון. וכמוכן, אנשי קבוצת פרספקטיב ג'ודאו-ערב שטרחו על האירוגן — ריימונד בן-חיים, יועץ בינלאומי, הקולנוענית סימון בן- טון; ורוד אדי, הכלכלן; ואנדרי אזולאי, מקבוצת דיאלוג. סרג' ברדוגו היה ביניהם, בבגדים יק- רים ובסיגר בפיו, מקטיב, משוחח, נפ- גש, מתעניין. למה אתה נמצא פה? אני חושב שלקהילה היהודית במרוקו יש תפקיד חשוב בחיפוש אחרי השלום במיזרח התיכון. אנחנו מהווים ערות חיה לצורת- החיים שיכולה להיות במיזרח-התיכון אחרי שיושג השלום. אנחנו לא חושבים שאנחנו יכולים להיות פעילים ממש בתהליך-השלום עצמו, אבל אנחנו רוצים לנסות ולעזור ככל שנוכל.

● באיזו צורה? להסביר ליהודים המרוקאים בישראל שכי- ראי להם לפתוח את ליבם ולנסות להבין את המצב לאשורו. לנסות ולראות שהעתיד יכול להיות טוב רק כשיהיה שלום, ושהשלום יכול להיות שלם עם הפלסטינים. ● אתה רואה איזה התקרמות? אני נמצא פה גם כדי להזכיר לכל הפלס- טינים והישראליים את מאמציו של המלך חסן בניסיון להזיז את תהליך-השלום זה 20 שנה. ● ובכל זאת, רוב המרוקאים ביי- שראל הצביעו בעד הליכוד. גם אם חלק מהמרוקאים בישראל הם ימי- ניים, בעומק נשמתם הם אינם אנטי-ערבים. הם בימין בגלל בעייה חברתית. ● ואתה מאמין שהמצב יכול להי- שתנות? הם צריכים להסתכל פנימה, ולראות איפה